

Skoðun á hugmynd um náttúruminjasýningu Náttúruminjasafns Íslands í Perlunni

Greinargerð vinnuhóps á vegum Reykjavíkurborgar
og mennta- og menningarmálaráðuneytis

Efnisyfirlit:

Skipan starfshóps	5
Möguleikar	5
Staðsetning	6
Rými	6
Aðsókn og tekjur	8
Rekstrarfyrirkomulag	8
Kostnaður	9
Niðurstaða	10
Fylgiskjöl:	11

Á fundi stjórnar Orkuveitu Reykjavíkur 25. maí 2012 var lögð fram svohljóðandi tillaga ásamt greinargerð:

„Stjórn Orkuveitu Reykjavíkur samþykkir að heimila forstjóra að auglýsa á ný eftir tilboðum í Perluna þar sem skýrt verður tekið fram að öllum tilboðum sem gerð eru með fyrirvara um skipulagsbreytingar verði hafnað.“

Afgreiðslu tillögunnar var frestað á fundinum og forstjóra OR falið að bjóða Reykjavíkurborg Perluna til kaups. Borgarráð samþykkti á fundi sínum 21. júní 2012 að óska eftir fresti á fyrirhuguðu sölufarli til 1. september 2012, sbr. bréf borgarlögmans f.h. starfshóps um sölu eigna OR dags. 19. júní.

Skipan starfshóps

Í framhaldi af umræðu í borgarráði voru könnuð áform mennta- og menningarmálaráðuneytis varðandi byggingu fyrir Náttúruminjasafn Íslands, höfuðsafn á sviði náttúruminja, sjá minnisblað staðgengils borgarstjóra dags. 11. júlí 2012. Þar er jafnframt lagt til að starfshópur fulltrúa Reykjavíkurborgar og mennta- og menningarmálaráðuneytis skoði möguleika á því að setja upp náttúruminja-/vísindasýningu í Perlu.

Hópin skipa:

Ágústa Sveinbjörnsdóttir, arkitekt Skipulags- og byggingarsvið Reykjavíkur

Björn Axelsson, arkitekt Skipulags- og byggingarsvið Reykjavíkur

Eiríkur Þorláksson, sérfræðingur í mennta- og menningarmálaráðuneyti

Guðni Tómasson, ráðgjafi ráðherra í menningarmálum

Hrólfur Jónsson, sviðsstjóri Framkvæmda- og eignasviðs Reykjavíkur

Margrét Hallgrímsdóttir, þjóðminjavörður og settur forstöðumaður Náttúruminjasafns Íslands

Svanhildur Konráðsdóttir, sviðsstjóri Menningar- og ferðamálasviðs Reykjavíkur

Vinnuhópurinn hefur haldið 6 fundi, sjá meðfylgjandi fundargerðir.

Hópurinn fékk til liðs við sig um fimmtán manns á hugarflugsfund í Perlunni, þar voru meðal annarra safnafólk, sýningarhönnuðir og náttúrufræðingar. Sá fundur svaraði mörgum af þeim spurningum sem settar voru fram af hópnum en á fundinum var unnið út frá kostum og göllum húsnæðisins sem sýningarrýmis fyrir náttúruminjasýningu höfuðsafns, kostum og göllum staðsetningar hússins í borgarlandslaginu og loks rætt um mögulegt vægi milli gripa og margmiðlunar í slíkri sýningu.

Möguleikar

Reynt var að skilgreina hvaða möguleikar væru til skoðunar:

- 1) Hvort koma mætti Náttúruminjasafni Íslands fyrir í Perlunni með sýningarými og öllum þeim stoðrymum sem slíkt safn þarf á að halda.
- 2) Hvort koma mætti upp grunnsýningu Náttúruminjasafns Íslands í Perlunni með sérsýningarýmum og aðstöðu til miðlunar og þjónustu yrði miðstöð höfuðsafns með tengsl við önnur mannvirki og fleiri stofnanir.
- 3) Hvort eingöngu gæti verið um að ræða sérsýningu á náttúruminum í völdum rýmum Perlunnar og þá til afmarkaðs tíma.

Staðsetning

Reynt var að meta hvort að staðsetning Perlunnar væri hentug með tilliti til aðsóknar og umhverfis.

Rædd voru þau sjónarmið að ákjósanleg staðsetning slíkrar sýningar eða safns væri í miðborginni, t.d. við Hörpu. Helstu rök fyrir staðsetningu safnsins nær miðborginni væru sú að starfsemi safns af þessum toga gæti haft verulega jákvæða hliðarverkun á nærumhverfið, aðra menningarstarfsemi og mannlíf í grennd við safnið sem ekki væri endilega tilfellið hvað staðsetning Perlunnar varðar. Þau sjónarmið komu fram frá skipulagsyfirlöðum í Reykjavík að staðsetning náttúruminjasafns til framtíðar væri innan miðborgar.

Ljóst er að Perlan er einstakt hús, hvort sem litið er til byggingarlistar eða staðsetningar hennar í borgarlandslaginu. Allt frá tilkomu hennar hefur hlutverkið hins vegar verið nokkuð óljóst og aðkoma ekki til fyrirmyndar eins og staðan er nú.

Ekki er að efa að vönduð sýning um náttúru Íslands, miðstöð Náttúruminjasafns Íslands, myndi styrkja tilgang hússins og ímynd. Staðsetningin og útsýni frá útsýnispöllum gerir húsið nú þegar að vinsælum ferðamannastað, en sýning að því tagi sem hér um ræðir myndi styrkja Perluna sem áfangastað bæði fyrir erlenda gesti og íslenskan almenning og hafa jákvæð áhrif á viðmót staðarins við gestum sem hann sækja. Einnig myndi slík sýning vera mikilvæg viðbót við fræðslu til almennings og menntun skólabarna í höfuðborginni og víðar að. Perlan gæti þannig orðið spennandi viðkomustaður enda undirstrikar staðsetning hússins samhengi borgarlands, náttúru Íslands, jarðarkringlunnar og himinhvolfssins.

Á hugarflugsfundinum voru flestir sammála um að Perlan væri sérlega vel staðsett með tilliti til sýningar á vegum Náttúruminjasafns Íslands sem færi vel á að staðsetja í Öskjuhlíðinni þar sem eru tengsl við náttúru nær og fjær. Allt umhverfi hennar gæti þannig í raun orðið hluti af sýningunni. Útsýnið og hæð Öskjuhlíðarinnar gæfi mikla möguleika til lifandi fræðslu og upplifunar um manninn og umhverfi hans. Eins mætti nýta hæð hússins á skemmtilegan hátt enda útsýni þaðan vítt. Unnt væri að bjóða upp á gott aðgengi að húsinu og um húsið fyrir alla gesti. Húsið sjálft væri kennileiti og mjög vel þekkt í borgarmyndinni og mundi það örugglega stuðla að góðri aðsókn gesta á sýningu Náttúruminjasafns og ánægju safngesta. Tengingin við tankana og heita vatnið gæfi einnig mikla möguleika og væri áhugaverð tenging við auðlindina sem fólgin er í vatninu á Íslandi.

Perlan er vissulega ekki í miðborg Reykjavíkur, eins og hún er skilgreind samkvæmt hefð, en er engu að síður miðsvæðis, í göngufjarlægð, og þangað mætti styrkja almenningssamgöngur og göngustíga, sem ætti að reynast auðvelt. Gönguvegalengd frá Umferðarmiðstöðinni að Perlunni er 2.000 metrar, en frá Lækjartorgi er göngutúrin um 3.000 metrar. Til samanburðar er Listasafnið í Kaupmannahöfn 2.000 metra frá Ráðhústorginu. Perlan er einnig í göngufjarlægð við hin höfuðsöfnin og háskólana, sem væri styrkur safnastarfsins.

Framundan er samkeppni um framtíðarskipulag Öskjuhlíðar og ákvörðun um þessa notkun á Perlunni mundi auðvelda talsvert forsenduskrif þeirrar samkeppni.

Rými

Stærð Perlunnar er um 3.543 m² nettó samkvæmt lauslegum útreikningum (sjá meðfylgjandi fylgiskjal nr. 1).

Hópurinn hefur einkum litið til þeirra möguleika sem felast í 1. hæð byggingarinnar, tanki og 4. hæð. Í þessum hlutum hússins eru taldir möguleikar á allt að 1.800 m² fyrir sýningarsvæði. Þó er ljóst að

óvíst er um nýtingu 1. hæðarinnar í þessu skyni, þar sem tryggja verður almennan aðgang að öðrum svæðum hússins, sem minnkar möguleika til að nýta hana að fullu fyrir sýningastarfsemi.

Kannað var hvort að það mætti breyta húsinu til að auka mögulegt rými fyrir sýningu og var haft samband við arkitekt hússins vegna þess. Lausleg skoðun var gerð á því hvort að hægt væri að koma fyrir millilofti að hluta í miðrými Perlunnar, þ.e. milli tankanna, og jafnvel í hluta tanksins, en slíkar aðgerðir mundu auka mögulegt rými fyrir sýningu talsvert. Það er mat arkitekts hússins og sérfræðinga á mannvirkjaskrifstofu Reykjavíkurborgar að slíkar breytingar séu vel framkvæmanlegar, en með þeim myndu möguleikar til samfellds sýningarhalds í Perlunni aukast verulega.

Lagt var gróft mat á hugsanlegan kostnað við slíkar framkvæmdir (u.þ.b. 75 m.kr.) en ljóst að þær yrðu að vera á kostnað leigusala og þeim lokið áður en að afhendingu rýmisins kemur, samkvæmt nánara samkomulagi.

Hópurinn ræddi ýmsa möguleika á sýningu í Perlunni, en komst að þeirri niðurstöðu að fyrir hendi séu einkum tveir kostir, sem báðir kalli á breytingar á húsnæðinu sem og nýtingu þess, sem ekki hafa verið metnar til fjár:

Hópurinn ræddi mismunandi útfærslur á kosti 2 (að koma upp grunnsýningu Náttúruminjasafns Íslands í Perlunni og aðstöðu til miðlunar og þjónustu).

- A) Núverandi gólf á 1. hæð, nýbyggð millihæð í hluta miðrýmis, tankur og nýbyggð millihæð í hluta hans; tenging verði milli hæða í miðrými og í tanki. Þá er mögulegt að skilgreina hluta kjallara sem þjónusturými fyrir sýninguna. Aðalinngangur á sýningu verður á 1. hæð, en nýting á 4. (kaffitería), 5. og 6. hæð (veitingastaður) verður óbreytt
- Kostur við þessa skilgreiningu rýmis er að fólk kemur að sýningunni við inngang, og getur þar valið strax um hvort það ætlar á sýninguna eða að nota sér aðra þjónustu í húsinu.
 - Gallar við þennan valkost eru að ekki er augljóst hvernig eigi að haga aðgreiningu á aðgangi í sýninguna annars vegar og aðra starfsemi hússins hins vegar, og að önnur starfsemi (einkum útsýnispallur og kaffitería á 4. hæð) dragi úr vægi þess fyrir gesti að kaupa sig inn á sýninguna.
- B) Tankur, nýbyggð millihæð þar inni og í hluta miðrýmis, og tenging þar á milli; öll 4. hæð hússins og útsýnispallur. Nýting á 5. og 6. hæð verði óbreytt.
- Kosturinn við þessa skilgreiningu rýmis er að þar með verður hægt að hafa aðgang að sýningu skýrt afmarkaðan (t.v. við inngang, þ.e. inn í tank, þaðan fer fólk upp á millihæð í tanki og af henni inn á millihæð í miðrými og þaðan upp á 4. hæð), hægt er að bjóða upp á aðra þjónustu á 1. hæð (kaffihús, sölu o.s.frv.), og að gestir fara ekki upp á 4. hæð/útsýnispall án þess að skoða sýninguna; þjónusturými fyrir sýninguna verða á 4. hæð, og þar verður engin önnur starfsemi.
 - Galli við þennan valkost er að gestir í húsið njóta ekki veitinga/kaffiteríu við útsýni, nema að greiða sig inn á sýninguna, sem er mikil breyting frá því sem verið hefur í (ókeypis) nýtingu Perlunnar fyrir ferðaþjónustu (sem við vitum þó að veitingasali hefur kvartað yfir).
 - Verði gert ráð fyrir að vera með kaffihús á inngangshæðinni í stað veitingastaðar á útsýnispalli yrði um að ræða tiltölulega litlar breytingar á húsinu þar sem öll aðstaða til slíks rekstrar er á inngangshæðinni.

Spurningin um hvort að birta og hljóðvist í húsinu hefðu of mikil áhrif á sýningu af þessum toga var rædd sérstaklega á hugarflugsfundinum. Niðurstaðan var sú að ljós og lýsing í húsinu yrði ekki vandamál heldur byðu upp á tækifæri til nýstárlegrar sýningargerðar. Mögulegt væri að vinna með birtuna og tankurinn bjóði m.a. upp á myrkvuð svæði. Vegna þess hversu húsið er opið berast öll hljóð um bygginguna, og nauðsynlegt væri að finna góða lausn á því vandamáli.

Hljóðvistin er því metin sem áhættuþáttur sem erfitt gæti reynst að vinna með, en gæti einnig breyst með tilkomu millilofts í hluta alrýmisins á jarðhæð.

Aðsókn og tekjur

Reynt var að leggja mat á hugsanlega aðsókn og tekjur af aðgangseyri:

Samkvæmt fyrirbyggjandi upplýsingum koma um 300 þúsund gestir í Perluna árlega. Af þeim er umtalsverður hluti erlendir ferðamenn sem koma til að njóta útsýnispalls á 4. hæð eða veitingaaðstöðu á 5. hæð. Mikill fjöldi Íslendinga sem kemur í svipuðum erindagjörðum, eða til að versla á bókamörkuðum, tónlistar- og myndbandamörkuðum eða nýta önnur markaðstækifæri sem hefur verið boðið upp á 1. hæð hússins.

Erfitt er að áætla gestafjölda slíkrar sýningar. Hægt er að líta til samanburðar á aðsókn að Þjóðminjasafni Íslands sem er ríflega 100 þúsund safngestir á ári. Sýning Náttúruminjasafns ætti að geta laðað að svipaðan gestafjölda verði staðið vel að kynningarstarfi enda er staðurinn nú þegar þekktur og sýnilegt kennileiti í borginni. Einnig má líta til aðsóknar Listasafns Reykjavíkur sem laðar að samtals tvö hundruð þúsund gesti í Hafnarhús, Kjarvalsstaði og Ásmundarsafn. Loks má nefna að sýning Sögusafnsins í einum tankanna í Perlunni laðar að rúmlega þrjátíu þúsund gestir árlega.

Tekjur af aðgangseyri eru háðar ýmsum fyrirvörum, m.a. um afslætti, samstarf við skóla, samlegð aðgangs að fleiri einum sýningarstað o.s.frv. Þar sem sömu gestir eru taldir oftari en einu sinni. Má nefna að söfn hafa almennt ókeypis aðgang fyrir börn (oft upp að lögaldri) og skólahópa, afslátt fyrir öryrkja og eldri borgara, og jafnvel ókeypis aðgang ákveðna daga ársins.

Tekjur Þjóðminjasafns af aðgangseyri 2011 voru samtals um 35 m.kr., en tekjur Listasafns Reykjavíkur af aðgangseyri sama ár voru um 22 m.kr., en í báðum þessum söfnum var aðgangseyrir fyrir einstakling 1.000 kr. pr. mann skv. gjaldskrá.

Ef reiknað væri með að sýning á náttúru Íslands í Perlunni skilaði svipuðu hlutfalli í tekjur af aðgangseyri og Þjóðminjasafnið gerir, gætu árlegar tekjur, miðað við sama aðgangseyri og t.d. 150-200 þúsund gesti, verið um 50 – 70 m.kr.

Rekstrarfyrirkomulag

Rekstrarfyrirkomulag og samspil við annan rekstur í húsinu:

Hópurinn telur að rekstur safns og veitingastaða þyrfti að vera í náninni samvinnu þó svo að rekstur veitingastaða yrði boðinn út. Ýmsir möguleikar eru til staðar um rekstrarfyrirkomulag þessa samspils. Mikilvægt er að veitingasala í húsinu sé í hugmyndafræðilegu samhengi við grunnsýningu safns í húsinu.

Hugsanlega mætti mynda hússtjórn sem gætti hagsmuna bæði sýningastarfs og veitingarekstrar í húsinu. Rekstur safnbúðar yrði á vegum Náttúruminjasafns. Það kom fram á hugarflugsfundinum að veitingastaður með gott orðspor og tengingu við sýninguna væri kostur og yki á aðdráttarafl staðarins.

Ef valinn yrði kostur B) hér að ofan fyrir rými sýningar er lagt til að veitingarekstur yrði með þeim hætti að á fyrstu hæð yrði kaffihús opið öllum. Eins væri veitingastaður áfram á fimmtu hæð með snúningnum og aðgangur að honum opinn öllum. Í öðrum hlutum hússins yrði sýning sem gestir keyptu sig inn á. Þannig yrði Perlunni áhugaverður áfangastaður og skemmtilegur hluti af því útivistarsvæði sem teygir sig alla leið út á ylströnd og stíginn meðfram ströndinni.

Hópurinn leggur til að sýningin greiði leigu fyrir þá fermetra sem hún nýtir auk þátttöku í kostnaði við rekstur á sameiginlegum fermetrum. Reykjavíkurborg sem eigandi hússins mundi þannig annars

vegar gera leigusamning við ríkið um sýningarplássið og hins vegar leigja út fermetrana fyrir veitingastaðina sem tækju þá einnig þátt í sameiginlegum kostnaði.

Kostnaður

Kostnaður við uppsetningu á sýningu:

Kostnaður við uppsetningu sýninga er eðli málsins mjög misjafn, og birtist ekki síður í undirbúningi sýninga (heimilda- og gagnasöfnun, gerð fræðsluefnis, hönnun margmiðlunarefnis o.s.frv.) en í því efni sem haft er til sýninga hverju sinni. Sé heildarkostnaði við gerð sýninga deilt í þann fjölda fermetra sem sýningin fer fram á getur kostnaður því orðið æði misjafn. Kostnaður við sýningar sem ætlað er að standa til lengri tíma er ætíð hærri en tímabundinna sýninga, þar sem meira er lagt í efnislega umgjörð þeirra, margmiðlunarefni, fræðsluefni o.fl. en gert er við tímabundnar sýningar. Vandaður undirbúningur, hönnun og frágangur er forsenda þess að líftími sýningarinnar verði í samræmi við lengd sýningartíma. Ef um sýningu Náttúruminjasafns Íslands yrði að ræða í Perlunni yrði að vanda verulega til sýningargerðar með langan sýningartíma í huga, að lágmarki fimmtán ár.

Erfitt er að finna beinar samanburðartölur um kostnað við slíka uppsetningu, m.a. vegna dreifingar kostnaðar á lengri tíma og þess að hluti hans getur talist til fasts grunnkostnaðar viðkomandi stofnunar (t.d. laun o.fl.). Sé tekið dæmi til samanburðar um kostnað við tímabundna sýningu má nefna að framreiknaður til mars 2012 væri kostnaður við svonefnda „Surtseyjarsýningu“ (sem m.a. var haldin árið 2007 í Þjóðmenningarhúsinu) nú um 260.000 kr. pr./m². Þá sendi Náttúruminjasafn Íslands mennta- og menningarmálaráðuneyti árið 2010 óskir um framlög til að setja upp tímabundna sýningu í Loftskýtastöðinni við Suðurgötu, þar sem kostnaður, framreiknaður til mars 2012, var áætlaður um 258.000 kr. pr./m²; þessum tölum um kostnað vegna tímabundinna sýninga ber því nokkuð saman. Kostnaður við endurbætur Þjóðminjasafns Íslands 2004 var samtals 1,5 milljarður á verðlagi þess árs. Þar var fermetrakostnaður grunnsýningar um 250.000 pr./m² eða samtals 500 milljónir og um einn milljarður við endurbætur hússins.

Miðað við ofangreindar tölur gæti kostnaður vegna uppsetningar nýrrar sýningar á vegum Náttúruminjasafns Íslands í húsnæði Perlunnar verið eftirfarandi mv. byggingarvísitölu í mars 2012, 566,2 stig (framreiknaður kostnaður sýningar Þjóðminjasafns júní 2004 (299,8) – mars 2012 (566,2):

Stærð m²:	Kostnaður kr. pr./m²:	Heildarkostnaður:
500	260.000	130.000.000 kr.
1000	260.000	260.000.000 kr.
1500	472.000	708.000.000 kr.

Rekstrarkostnaður sýningarinnar:

Árlegur kostnaður við rekstur sýningar af þessu tagi (að lokinni uppsetningu) markast einkum af starfsmannahaldi (við afgreiðslu, öryggisgæslu, sýningafræðslu- og kynningarstarfsemi, tæknilega þjónustu o.s.frv.), tengdum rekstrarkostnaði og loks kostnaði vegna húsnæðis (leigu og öðrum rekstrarkostnaði).

Talið er að það þurfi 6-10 starfsmenn á hverjum tíma til að sinna nauðsynlegri þjónustu við sýningagesti í Perlunni, sem þýðir um 10-15 ársverk (ef með er talinn safnstjóri, skrifstofa, öryggisverðir og safnkennarar að lágmarki). Áætlaður kostnaður við hvert ársverk er 6 til 10 m.kr., og að annar rekstrarkostnaður verði um 20% af launakostnaði. Árlegur rekstrarkostnaður Náttúruminjasafns Íslands og umræddrar sýningar er því áætlaður um 100 m.kr. fyrir utan kostnað vegna húsnæðis.

Án þess að taka afstöðu til þess hver leigan yrði í Perlunni hefur hópurinn áætlað húsnæðiskostnað og miðar þar við tölur Reykjavíkurborgar um líftímakostnað skóla. Í áætluðum húsnæðiskostnaði er allur kostnaður vegna reksturs húsnæðis, rafmagn, hiti og ræsting auk viðhalds og fjármagnskostnaðar.

Miðað við ofangreindar forsendur yrði áætlaður húsnæðiskostnaður á fermetra 29.000 kr. á ári.

Niðurstaða

Ljóst er að Perlan er ekki hönnuð til sýningarhalds fyrir Náttúruminjasafn Íslands en mannvirkid býður hins vegar upp á mikla möguleika þegar tekið er mið af staðsetningu í borgarlandinu, víðsýni og því opna rými sem þar gefst. Húsið sjálft er nú þegar kennileiti í höfuðborginni og því verðugur vettvangur fyrir höfuðsafn á sviði náttúruminja. Hið tilkomumikla mannvirkir er vel í land sett í Öskjuhlíðinni með útsýni til jökla, fjalla, hafs og himins. Vatnstankar hússins gefa staðsetningunni sérstakt gildi enda vatn auðlind sem fjalla þarf um á grunnsýningu Náttúruminjasafns sem hefði að leiðarljósi samhengi manneskju og umhverfis. Tengsl við opin svæði nánasta umhverfis Perlunnar gefa sýningu á þessum stað sérstakt gildi. Þannig gæti sýning í Perlunni teygst sig út í umhverfi Öskjuhlíðar með sjónræna tengingu við fjarlægari náttúru Íslands.

Niðurstaða hópsins er sú að tækifæri sé til að koma upp náttúrusýningu í Perlunni, til að minnsta kosti fimmtán ára, sem gegnt gæti hlutverki grunnsýningar höfuðsafns á sviði náttúruminja, enda verði tryggt að ástand hússins og aðstaða bjóði upp á sýningastarfsemi í húsinu, þar með töldum veitingarekstri í góðu samhengi við rekstur sýningarinnar. Slíka sýningu skortir tilfinnanlega í höfuðborgina.

Miklu skiptir hvaða hlutar Perlunnar verða ætlaðir fyrir sýningu af þessu tagi, og hópurinn telur ljóst að nauðsynlegt er að smíða millihæð í hluta hins opna rýmis til að hugmyndin gangi upp. Sú tilhögun myndi einnig bjóða upp á áhugavert flæði gesta um rýmið. Frágangur mannvirkis og smíði millihæðar (á vegum leigusala) er því forsenda þess að húsið henti fyrir grunnsýningu höfuðsafns um náttúruminja. Hópurinn telur nauðsynlegt að minnsta kosti að einn eða fleiri tankar verði hluti sýningarrýmis til lengri tíma eigi hugmyndin að vera raunhæf. Hins vegar telur hópurinn ljóst að án verulegra viðbygginga bjóði húsið ekki upp á þann möguleika að þar verði hægt að hýsa alla starfsemi Náttúruminjasafns Íslands.

Hinsvegar getur Perlan orðið miðstöð höfuðsafns á sviði náttúruminja með góðu samstarfi við aðrar vísindastofnanir. Vegleg grunnsýning í húsinu gæti verið mikilsvert upphaf að framtíðaruppbyggingu fyrir safnið samkvæmt skilgreindri stefnu og nýtt andlit þess út á við. Ef vandað er til verka og faglega staðið að sýningarhönnun og uppsetningu ætti að vera hægt að koma þar upp áhugaverðri og fræðandi grunnsýningu um náttúru Íslands. Slík sýning fjallaði um náttúru Íslands í alþjóðlegu samhengi þar sem sjónum yrði beint að samhengi manns og umhverfis. Sýningin yrði áhugaverð, fróðleg og spennandi upplifun sem byggði á traustum vísindalegum grunni og væri til þess fallin að auka skilning gesta á íslenskri náttúru og veki um leið upp frekari spurningar, sem safngestir gætu leitað svara við. Sýningin yrði þannig gluggi að náttúru Íslands og því mikla fræðsluefni sem er að finna í öðrum vísindastofnunum, náttúruminjasöfnum, náttúrustofum og þjóðgörðum landsins.

Fylgiskjöl:

1. Perlan - Lauslega metnir nettó fermetrar.
2. Minnisblað staðgengils borgarstjóra, dags. 11. júlí 2012.
3. Bréf borgarlögmanns f.h. starfshóps um sölu eigna OR, dags. 19. júní 2012, lagt fram í borgarráði 21. júní 2012.
4. Fundargerðir vinnuhóps.

Lauslega metnir nettó fermetrar í Perlunni

6. hæð	annað	99
		99
5. hæð	stigi og lyftur	45
	eldhús	63
	annað	698
		806
4. hæð	stigi og lyftur	45
	eldhús	130
	snyrtingar	61
	annað	755
		991
3. hæð	stigi og lyftur	45
	annað	14
		59
1. hæð	stigi og lyftur	45
	annað	911
		956
Tankur		413
Kjallari	stigi og lyftur	45
	annað	280
		325
Heild með tanki án tæknirýmis (nettó)		3.236
	tæknirými	485
Kjallari utan tanka		
	snyrtingar og búningsherbergi	45
	eldhús	262
		307
Heild með tanki og jarðhýsi án tæknirýmis (nettó)		3.543

Fylgiskjal 2

Reykjavík, 11. júlí 2012
R11060060
5214-0

MINNISBLAÐ

Viðtakandi: Borgarráð

Sendandi: Dagur B. Eggertsson, staðgengill borgarstjóra

Minnisblað um málefni Perlunnar

Borgarráð samþykkti á fundi sínum 21. júní sl. að óska eftir fresti á söluferli Perlunnar til að kanna hvaða kostir væru fyrir hendi varðandi kaup borgarinnar á byggingunni. Í kjölfar umræðu í borgarráði hefur staðgengill borgarstjóra kannað áform mennta- og menningarmálaráðuneytisins varðandi byggingu Náttúruminjasafns.

Í ljósi þess að óvissa er um að ríkissjóður hafi bolmagn til að ráðast í byggingu Náttúruminjasafns á næstu misserum eru Reykjavíkurborg og mennta- og menningarmálaráðuneytið sammála um mikilvægi þess að nýta ofangreindan frest til að fullkanna kosti þess að sett verði upp náttúruminjasýning í Perlunni, til a.m.k 10 ára, á meðan undirbúningur og stefnumörkun um byggingu Náttúruminjasafns Íslands stendur yfir af hálfu ríkisins.

Samkvæmt upplýsingum frá menntamálaráðuneyti gerir fjárfestingaáætlun ríkisstjórnarinnar ráð fyrir allt að 500 mkr. stofnkostnaði við slíka sýningu í leiguhúsnæði. Til skoðunar gæti því komið að Reykjavíkurborg festi kaup á Perlunni en ríkið kostaði sýninguna og greiddi leigu.

Til þess að kanna fýsileika náttúruminjasýningar í Perlunni, meta rýmisþörf hennar og kostnaðarþætti verður settur á laggirnar starfshópur með fulltrúum frá Reykjavíkurborg og mennta- og menningarmálaráðuneytinu er skili af sér fyrir 1. september nk. Kostnaður af starfi hópsins skal skiptast jafnt milli aðila.

Dagur B. Eggertsson
e.u.

Reykjavíkurborg
Borgarlogmaður

Fylgiskjal 3

Reykjavík 19. júní 2012
R11060060
5214-0
KSt

Borgarráð

Erindi Orkuveitu Reykjavíkur þar sem Reykjavíkurborg er boðin Perlana til kaups

Vísað er til erindis Orkuveitu Reykjavíkur, dags. 29. maí sl. þar sem Reykjavíkurborg er boðin Perlana til kaups. Í erindinu kemur jafnframt fram að fyrir liggi tilboð í eignina og að vilji sé til þess innan fyrirtækisins að hefja söluferli að nýju. Enn fremur að til stæði að taka tillögu þar um fyrir á næsta stjórnarfundum þann 14. júní nema þá lægi fyrir ákvörðun Reykjavíkurborgar um að kaupa Perluna. Að ósk starfshóps Reykjavíkurborgar um sölu eigna Orkuveitu Reykjavíkur, samþykkti stjórn Orkuveitu Reykjavíkur á fundi sínum þann 14. júní sl. að framlengja frestinn til 22. júní n.k.

Starfshópur um sölu eigna Orkuveitu Reykjavíkur hefur kynnt sér gögn og upplýsingar um Perluna með tilliti til þess hvort fýsilegt sé að Reykjavíkurborg kaupi Perluna. Ein megin forsenda fyrir slíkum kaupum væri að framleigja Perluna áfram undir rekstur sem hæfir húsnæðinu. Hefur þar m.a. verið horft til reksturs Náttúruminjasafns. Í því skyni að kanna hvort áhugi sé fyrir því af hálfu ríkisins að leigja Perluna undir Náttúruminjasafn og þar með hvort forsendur séu fyrir því að Reykjavíkurborg kaupi fasteignina þarf lengri tíma en gefinn hefur verið. Er þess því hér með farið á leit að borgarráð óski eftir að Orkuveita Reykjavíkur fresti fyrirhuguðu söluferli til 1. september n.k. svo færi gefist á að kanna hvort vilji sé fyrir því af ríkisins hálfu að í Perlunni verði starfrækt Náttúruminjasafn eða að öðrum kosti hvort forsendur séu fyrir framleigu á fasteigninni til þriðja aðila en annað hvort er að mati starfshópsins forsenda fyrir því að Reykjavíkurborg festi kaup á Perlunni.

Kristbjörg Stephensen

NÁTTÚRUMINJA-SÝNING/-SAFN Í PERLUNNI

Dags. fundar 13.8.2012	Tími 11:00 – 12:00	Staður Höfðatorg	1. fundur
Fundarmenn: Hrólfur Jónsson, Guðni Tómasson, Eiríkur Þorláksson, Margrét Hallgrímsdóttir og Svanhildur Konráðsdóttir. Fundarritari: María Níelsdóttir.			
Fjarverandi: Ágústa Sveinbjörnsdóttir og Björn Axelsson.			

Dagskrá, umræður, ákvarðanir, niðurstöður o.s.frv.

Reykjavíkurborg og Menntamálaráðuneytið hafa skipað í starfshóp sem skal skoða möguleika þess að koma upp Náttúruminjasafni í Perlunni.

Hópin skipa frá Menntamálaráðuneyti:

Guðni Tómasson
Eiríkur Þorláksson
Margrét Hallgrímsdóttir

Frá Reykjavíkurborg:

Hrólfur Jónsson
Ágústa Sigurbjörnsdóttir
Björn Axelsson
Svanhildur Konráðsdóttir

Orkuveita Reykjavíkur (OR) hefur boðið Reykjavíkurborg Perluna til kaups. OR hefur samþykkt að fresta fyrirhuguðu söluferli til 1. september nk. Fyrir liggur vilji af hálfu Reykjavíkurborgar til þess að kaupa Perluna að því tilskildu að einhvers konar leigusamningur við ríkið vegna Náttúruminjasafns liggi fyrir. Verði niðurstaðan að ekki þyki fýsilegur kostur að setja upp sýningu/safn í húsinu eru mestar líkur á að Perlan verði aftur auglýst til sölu á almennum markaði. Samkeppni um skipulag Öskjuhlíðar er að fara af stað.

Við hugsanleg kaup Reykjavíkurborgar á Perlunni verður að gæta þess vandlega að ekki sé hægt að halda því fram að verið sé að flytja eignir út úr OR. Vegna stöðu OR fylgjast lánadrottinnar vel með öllum aðgerðum hennar til að bæta rekstrarumhverfi sitt. Á móti kemur að í gangi er ákveðin aðgerðaáætlun vegna sjóðstreymis fyrirtækisins, en þar er gert ráð fyrir sölu Perlunnar.

Fyrir fundinum liggja teikningar af Perlunni ásamt upplýsingum úr Fasteignaskrá. Möguleikar sem sýningarhús. Farið lauslega yfir teikningar og stærðir hússins.

Tímaáætlun og fundir.

Niðurstaða hópsins þarf að liggja fyrir 1. september nk.

Bráðabirgðalausn til 10 ára eða varanleg lausn á húsnæðismálum safnsins? Hvaða gögn liggja fyrir í málinu? Húsnæðisþörf? Tegund húsnæðis? Kostnaðaráætlanir?

Óvissa er um hvort ríkissjóður hafi bolmagn til byggingar Náttúruminjasafns á næstu misserum og er því vilji til að setja upp sýningu og nk. bráðabirgðalausn. Ekki liggur fyrir þarfagreining um safnið. Ef miklir fjármunir eru settir í bráðabirgðaráðstöfun þá hefur það tilhneigingu til að verða langvarandi lausn. Þess vegna tveir pólur í málinu.

Ljóst er að 1. hæð Perlunnar nægir ekki fyrir sýningarrými. Þarf að skoða hvort hægt sé að setja upp milliloft. HJ ræði við arkitekt Perlunnar, Ingimund Sveinsson, um leyfi til hugsanlega breytingar á húsnæðinu.

Í skýrslu sem ríki og borg unnu fyrir rúmlega 20 árum (Bláa skýrslan) er horft til nýbyggingar yfir Náttúrufræðistofnun og sérstakt náttúruhús á lóð við Njarðargötu í Vatnsmýri.

Getur safnið verið með rekstur á einum stað, varðveisla rannsóknir o.fl. og síðan sýningu í Perlunni?

Liggur eitthvað fyrir um innihald sýningarinnar? Til eru drög að hugmyndum að sýningu. Forsenda að útsýnispallar séu hluti af svæðinu. Rætt um veitingareksturinn og að hafa þetta aðskilið eða saman.

Eingöngu verið að tala um sýningarrými í Perlu. Hugmynd að tengja náttúruminjasýningu við lækningaminjasafn (Seltjarnarnesbær hefur rætt um að bakka út úr samningi við ríkið um rekstur á lækningaminjasafni). Miklir möguleikar á að tengja við náttúruna, heita vatnið o.fl. OR á hugmyndir að sýningu í Perlunni nokkurs konar margmiðlunarsýningu um orku.

Náttúrufræðistofnun heyrir undir umhverfisráðuneytið. Ekki þörf á að ræða strax við þá vegna uppsetningu á sýningum.

Lagðar fram upplýsingar um *mögulegan kostnað við uppsetningu sýningar í Perlunni, Öskjuhlíð á vegum Náttúruminjasafns Íslands*. Samantekt EP dags 16. apríl 2012.

Staðsetning safnsins í Öskjuhlíð samanborið við staðsetningu í miðbæ.

Perlan er í miðborginni. Nýta það sem fyrir er. Miðborgin komin að þolmörkum. Hugsanlega megi bæta samgöngur. Húsið og staðsetning þess selur sig sjálft.

(Fulltrúar skipulagsins voru ekki mætt vegna veikinda og sumarleyfis)

Tankurinn til framtíðar. Þýðir sennilega ekki að reikna með honum. Verður hann að fylgja?

Skv. uppl. frá OR er möguleiki að leigja tankinn næstu 10 ár. Skiptar skoðanir um hvort reikna eigi með tanknum sem hluta af safninu.

Er ríkið tilbúið að kaupa einhvers konar ráðgjöf vegna verkefnisins?

Já ef hægt er að skipta 50/50.

Einhvers konar viðskiptaáætlun. Hugsanlegur árlegur fjöldi gesta, aðgangseyrir, aðrar tekjur, starfsfólk og annar rekstrarkostnaður

EP sendi á hópinn *Samantekt dags. 13. ágúst um Mögulegar tekjur af aðgangi á sýningu í Perlunni á vegum Náttúruminjasafns Íslands*.

Lykilspurning: Hver yrði kostnaður ríkisins vegna leigu?

Næsti fundur: 20. ágúst 2012, kl. 15:00. Fulltrúi „Perluhóps“ mæti kl. 16:00.

Útistandandi mál	Ábyrgð	Áætl.skil
Boða næsta fund mánudag 20. ágúst kl. 15:00	HJ	
Boða fulltrúa „Perluhóps“ Hjörleif Guttormsson á fundinn 20. ágúst kl. 16:00	GT	
Mögulegar breytingar á húsinu milligólf o.fl. Ræða við arkitekt fyrir næsta fund.	HJ	20. ág.
Hugmynd að rýmisþörf (Ljósrit úr bláu skýrslunni)	EP	20. ág.

**VINNUHÓPUR REYKJAVÍKURBORGAR OG MENNTA- OG
MENNINGARMÁLARÁÐUNEYIST UM SKOÐUN Á HUGMYNDUM UM
NÁTTÚRUMINJASÝNINGU Í PERLUNNI**

Dags. fundar 20.8.2012	Tími 15:00 – 17:00	Staður Höfðatorg	2. fundur
Fundarmenn: Hrólfur Jónsson, Guðni Tómasson, Eiríkur Þorláksson, Margrét Hallgrímsdóttir og Svanhildur Konráðsdóttir.. Ágústa Sveinbjörnsdóttir og Björn Axelsson. Fundarritari: María Nielsdóttir			
Hjörleifur Guttormsson fulltrúi „Perluhópsins“ mætti á fundinn kl. 16:00			

Dagskrá, umræður, ákvarðanir, niðurstöður o.s.frv.
HJ átti fund með Ingimundi Sveinssyni (IS) arkitekt Perlunnar og upplýsti hann um þennan vinnuhóp sem er að skoða hvort og hvaða möguleikar eru á breytingum í Perlunni ef til kæmi. IS lýsti yfir að hann væri tilbúinn að skoða það með jákvæðum huga. Rætt um höfundarréttarmál o.fl. Ekkert var ákveðið eingöngu var um upplýsingafund að ræða.
MH – Ekki hægt að skoða möguleika á náttúruminjasýningu í Perlunni nema þetta sé allt ein heild. Algjör grundvöllur að þetta sé rekið saman hvort sem veitingareksturinn verður kaffistofa og veitingarhús. Spurning hvort hægt sé að reka „grand“ veitingarstað með náttúruminjasafni. Spurning hvort gestir hafi aðgang að útsýnispöllum og kaffi-/veitingahúsi hvort sem þeir kaupa aðgang á sýningu eða ekki. Ekki hefur verið unnin þarfagreining varðandi sýningu og það eina sem liggur fyrir er „bláa skýrslan“ frá 1991 og því ekki fullkomlega ljóst hvað þarf mikið rými fyrir sýningu. Hugmyndir um milliloft í Perlunni og jafnvel í tanknum ef hann verður nýttur. Náttúruminjasafn er önnur saga. Fullnaðarlausn til framtíðar hefur ekki komið í ljós á sl. 5 árum. Menn vilja fara að sjá einhverskonar náttúruminjasýningu. Ef hugmyndir eru uppi um að nota tankinn sem hluta af náttúruminjasýningu hefur fyrri leigjandi (Ernst B. Sögusafnið) spurst fyrir um hvort vilji sé að nota það sem hann hefur kostað upp á í tanknum: Steypt gólfið og „sprinkler“-kerfi. Annars þarf hann að skila tanknum eins og hann tók við honum. Hann reiknar með að kostnaður við það gæti verið um 15-20 m.kr. EB-Verkefni þessa hóps er: Er möguleiki að setja upp tímabundna náttúruminjasýningu í Perlunni? Þegar verið er að tala um að öll Perlan sé undir þá er verið að tala um miklu stærra dæmi heldur en bara einstaka sýningu og ríkið sé farið í að standa í veitingarekstri. Öryggismál og aðgengismál í söfnum: Helstu áhyggjur safnafólks eru: Vatn og birta. Í Perlunni er gosbrunnur og mikil birta. Glerhandriði eru slæm fyrir sjónskerta. Hljóðvist (glymjandi).Lyftur (fjöldi). Umræður um aðila/ráðgjafateymi til að gera úttekt á Perlunni sem sýningarhúss fyrir náttúruminjasýningu – Hvað á að sýna? – Hvað á sýningin að dekkja? – Skilgreina „conceptið“? (náttúran-umhverfið-fólkið). Nokkur nöfn nefnd: - Margrét Hallgrímsdóttir - Sigrún Kristjánsdóttir - Snorri Freyr - Finnur Arnar - Hilmar J. Malmquist – Náttúrufræðistofu Kópavogs

- Guðmundur Guðmundsson – Náttúrufræðistofnun ríkisins
- Bryndís Sverrisdóttir – Þjóðminjasafn
- Tóta Sigga
- Hjörleifur Guttormsson

Hjörleifur Guttormssona fulltrúi „Perluhóps“ kom á fundinn. Kynnti tildrög og vinnu „Perluhópsins“ og lagði fram eftirtalin göng:

- Minnisblað til vinnuhóps Reykjavíkurborgar og mennta- og menningarmálaráðuneytis um skoðun á Perlunni til sýningar um náttúru Íslands dags. 20. ágúst 2012.
- Birtir yfir Náttúruminjasafni dags. 6. febrúar 2012.
- Minnisblað til Katrínar Jakobsdóttur mennta- menningarmálaráðherra um úttekt á Perlunni fyrir sýningar Náttúruminjasafns Íslands.
- 1984-85 (107. löggjafarþing) – 497 mál. Sp. 925. Tillaga til þingsályktunar um náttúrufræðisafn á höfuðborgarsvæðinu.
- Frumvarp til laga um Náttúrufræðistofnun Íslands og náttúrustofur – Tillaga um frumvarp til laga frá NNN – nefnd dags. mars 1990.
- Náttúruhús í Reykjavík – NNN-nefnd Menntamálaráðuneytið – mars 1990.

Perlu-hópurinn hefur aðallega átt samskipti við ráðuneytið vegna kynningar á sínum hugmyndum.

19. mars 2012 fékk hópurinn svar frá ráðuneytin um að ekki væri tímabært að fara í þá úttekt sem Perluhópurinn bauð upp á og í lok júní fékk Perluhópurinn svar um að ráðgjafar þeirra væri ekki óskað.

HG nefnir eins og aðrir að stærsti kosturinn við að setja upp sýningu í Perlunni er einstök staðsetning og allt umhverfi hennar. Alltaf ókostur að fara inn í húsnæði sem er byggt fyrir aðra starfsemi.

Áherslupætti sem ættu að vera í svona sýningu. – Hjörleifur sendir punkta til Guðna

Næsti fundur: 27. ágúst 2012, kl. 15:00.

Útistandandi mál	Ábyrgð	Áætl.skil
Fá glæsur frá Orkuveitunni vegna ORKU-sýningar sem OR var búinn að láta vinna.	HJ	
Taka saman fermetrastærðir	HJ	
Kostnaðaráætlun vegna sýningar	GT/EP	
Hjörleifur Guttormsson sendir punkta um náttúruminjasýningu	GT	
Ráðgjafateymi, hverjir eiga að vera í því	Allir	

**VINNUHÓPUR REYKJAVÍKURBORGAR OG MENNTA- OG
MENNINGARMÁLARÁÐUNEYIST UM SKOÐUN Á HUGMYNDUM UM
NÁTTÚRUMINJASÝNINGU Í PERLUNNI**

Dags. fundar 27.8.2012	Tími 15:00 – 16:00	Staður Höfðatorg	3. fundur
Fundarmenn: Hrólfur Jónsson, Guðni Tómasson, Margrét Hallgrímsdóttir, Björn Axelsson, Rúnar Gunnarsson og María Nielsdóttir, sem tók niður þessa punkta.			
Fjarverandi: Ágústa Sveinbjörnsdóttir, Eiríkur Þorláksson og Svanhildur Konráðsdóttir.			

Dagskrá, umræður, ákvarðanir, niðurstöður o.s.frv.		
RG lagði fram skissu þar sem sýndur er möguleiki á milliloft í Vetrargarði og hluta tanks. Fermetramagn millilofts skv. skissunni gæti verið um 2.000 m ² .		
Umræður um kaupverð/leiguverð – Kaupverð borgarinnar á Perlunni er ekki höfuðatriði varðandi leiguverðið. Kostnaður vegna viðhalds og rekstur Perlunnar er höfuðbreytan. Umræður um fasteignagjöld – Fasteignagjöld af Perlunni nú eru nú um 50 m.kr. á ári. Umræður um fasteignagjöld vegna: safnahús/ekki safnahús.		
Næsti fundur verði haldinn í Perlunni föstudaginn 7. september kl. 11:00-14:30 þar sem völdum aðilum verður boðið að taka þátt í hugarflugi með vinnuhópnum um möguleika á náttúruminjasýningu í Perlunni. Hrólfur og Guðni semja boð/póst sem sendur verður á eftirtalda aðila: Ingimundur Sveinsson, arkitekt, is@tis.is Anna Guðný Ásgeirsdóttir, fjármála- og þjónustusviðs þjóðminjasafns, anna@thjodminjasafn.is Ágústa Kristófersdóttir, framkvæmdastjóri safnaráðs, agusta@safnarad.is Guðmundur Guðmundsson, forstöðumaður og staðgengill forstjóra Náttúrufræðistofnunar Íslands, gg@ni.is Steinunn Sigurðardóttir, fatahönnuður, steinunn@steinunn.com Hilmar Malmquist, forstöðumaður Náttúrufræðistofu Kópavogs, hilmar@natkop.is Sigurjón B. Hafsteinsson, dósent Háskóli Íslands, sbh@hi.is Þórunn Sigríður Þorgrímsdóttir, sýningarhönnuður, visionis@simnet.is Sigríður Melrós Ólafsdóttir, formaður FÍSOS (félags safna og safnamanna), sigridur.olafsdottir@listasafn.is Bryndís Sverrisdóttir, sviðsstjóri miðlunarsviðs þjóðminjasafns, bryndis.sverrisdottir@thjodminjasafn.is MN, RG og GT hittast á mánudag. 3. september kl. 15:00 til að undirbúa fundinn.		
Næsti fundur: 7. september 2012 kl. 11:00-14:30.		
Útistandandi mál	Ábyrgð	Áætl.skil
Fá glærur frá Orkuveitunni vegna ORKU-sýningar sem OR var búinn að	HJ	

láta vinna		
Taka saman fermetrastærðir	HJ	
Kostnaðaráætlun vegna uppsetningu á náttúruminjasýningu	GT/EP	

NÁTTÚRUVÍSINDASÝNING Í PERLUNNI?

Hugarflugsfundur 7. september 2012 – kl. 11:00 – 15:00

4. fundur vinnuhóps

Vinnuhópur Reykjavíkurborgar og mennta- og menningarmálaráðuneytis sem fenginn var til að skoða hugmyndum um náttúruminjasýningu í Perlunni, komst að niðurstöðu um að þörf væri að heyra skoðanir fleiri aðila á hvort grundvöllur væri að setja upp sýningu í Perlunni. Óskað var þátttöku safnafólks, sýningarhönnuða auk arkitekts hússins og tóku eftirtaldir aðilar þátt í þessum hugarflugsfundi, sem haldinn var í Perlunni 7. september 2012. Fundinum stjórnuðu María Níelsdóttir og Rúnar Gunnarsson frá Framkvæmda- og eignasviði Reykjavíkurborgar.

Þátttakendur:

Anna Guðný Ásgeirsdóttir, Þjóðminjasafn
Ágústa Kristófersdóttir, framkvæmdastjóri safnaráðs
Bryndís Sverrisdóttir, Þjóðminjasafn
Georg B. Friðriksson, Náttúruminjasafn
Guðmundur Guðmundsson, Náttúrufræðistofnun Íslands
Hilmar Malmquist, Náttúrufræðistofa Kópavogs
Hjörtur Þorbjörnsson, Grasagarði Reykjavíkur
Ingimundur Sveinsson, arkitekt
Sigríður Melrós Ólafsdóttir, formaður FÍSOS
Sigrún Kristjánsdóttir, sýningarhönnuður
Steinunn Sigurðardóttir, fatahönnuður
Tómas Óskar Guðjónsson, Fjölskyldu- og húsdýragarði
Þórunn Sigríður Þorgrímsdóttir, sýningarhönnuður

auk fulltrúa starfshópsins

Björn Axelsson, landslagsarkitekt Skipulags- og byggingarsvið Reykjavíkur
Eiríkur Þorláksson, sérfræðingur hjá mennta- og menningarmálaráðuneyti
Guðni Tómasson, ráðgjafi ráðherra í menningarmálum
Hrólfur Jónsson, sviðsstjóri Framkvæmda- og eignasviðs Reykjavíkur
Margrét Hallgrímsdóttir, Þjóðminjavörður
Svanhildur Konráðsdóttir, sviðsstjóri Menningar- og ferðamálasviði Reykjavíkur

Eftir að hópurinn hafði gengið um og skoðað húsnæðið var farið yfir þrjú atriði varðandi náttúruvísindasýningu í Perlunni og fundarmenn beðnir um að telja upp styrkleika og veikleika þessara atriða. Hér á eftir eru punktar úr umræðunni.

1. Náttúruvísindasýning í Perlunni - Hvað er neikvætt (gallar/veikleikar)

- Neikvætt að sýningin verði tímabundin og hætta á að hún verði ekki eins metnaðarfull og kostur væri ef hún væri til framtíðar
- Ekki sjálfstæð sýning heldur í tengslum við náttúruvísindasýningu
- Sýningarrými er ekki nógu stórt
- Verður hún á vegum Náttúruvísindasafns eða ekki?
- Skilgreina um hverskonar sýningu er að ræða – skýra hugtök
- Ef þetta er á vegum Náttúruvísindasafns Íslands þá þarf hún að vera til framtíðar. Tenging við Náttúruvísindasafn er mikilvæg og þarf að vera á hreinu
- Takmarkað skrifstofu- og tæknirými
- Móttökurými of lítið
- Það þarf fleiri en einn tank undir sýningarrými.
- Geymslur undir safnkost annarsstaðar
- Húsið á mörgum hæðum (erfitt að setja sýningu inn)
- Almenningsþingur – þarf að bæta – Er auðvelt fyrir t.d. ferðamenn að komast hingað?
- Á að byggja við?
- Ef verið er að tala um gripi með varðveislugildi (þá þarf að byggja fyrir gluggana)
- Pláss fyrir kennslu og „workshop“ vantar
- Vantar verkstæði og aðstöðu vegna viðhalds sýninga
- Birtan er mjög óhefðbundin miðað við safn
- Óvissan í skipulaginu á svæðinu
- Of mikið í lagt þegar ekki er búið að leysa það að setja upp höfuðsafn
- Óvissa um rekstur – er þetta höfuðsafn?
- Húsið er ekki hannað til sýningar alltaf slæmt að hanna sýningu inni í hús sem er ekki upphaflega hannað til sýninga
- Bara tveir góðir gólfletir í húsinu.
- Hvað með langtímahugsun um Náttúruvísindasafn
- Skiptar skoðanir um hvort þurfi að geyma safngripi á staðnum

1. Náttúruvísindasýning í Perlunni - Hvað er jákvætt? (kostir/styrkleikar)

- Umhverfið og glæsileiki hússins. Perlunni eitt helsta kennileiti borgarinnar og nú þegar er mikill fjöldi ferðamanna sem kemur þangað
- Gott fyrir sjálfsmynd okkar allra ekki bara borgina að þetta hús fái þá reisn sem það á skilið
- Miklir möguleikar varðandi rýmið – Hátt til lofts –Fjölbreytileg og mismunandi rými bæði mikil birta og myrkur (tankar)
- Náttúran þarf alvöru sýningu í Reykjavík þarna eru mikli möguleikar. Náttúran allt um kring og umhverfið tilvalið til kennslu
- Hitaveita/vatnstankarnir, tenging við heita vatnið
- Góður kostur ef náttúrufræðisafn fær þetta til framtíðar
- Þetta yrði Náttúrufræðisýning (höfuðsýning) ekki náttúruvísindasýning

- 4000-5000 m² gólfplötur væri gott til að byrja með
- Nálægð við önnur söfn og háskólann
- Veitingarrekstur með gott orðspor og tenging við safnið eru kostir
- Hægt að taka á móti fjölda fólks
- Auðvelt að laga húsnæðið að starfseminni t.d. milliloft
- Þarf einhvern tímann að stíga þetta fyrsta skref – búið að bíða allt of lengi eftir náttúruminjasýningu .
- Glerpakið gefur möguleika t.d. stjörnur, Norðurljósín
- Þetta þarf að vera raunverulegt og mikilvægt skref í að setja upp höfuðsafn
- Getur verið kennileiti fyrir íslenska náttúru
- Inngangur í tankinn getur verið ofan frá spirall niður í tank.
- Uppsetning á sýningu gæti lagt mikið til þróunar þó það sé til bráðabirgða – ef það heppnast vel
- Skiptir öllu máli að þessi bygging verði í opinberri eigu.
- Möguleiki að stækka með því að grafa niður úr tanknum og gera jarðahýsi
- Umhverfið og útsýnið er bara sýning út af fyrir sig. Náttúran sýnir sig öll hér og í kring. Útsýni getur ekki verið betra, fjöll, jöklar og eldfjall
- Ekki þörf á að allar sýningar og safnkostur þurfi að vera á einum stað – Náttúruminjasafn getur verið á mörgum stöðum

2. Staðsetning í borgarlandi

(-)

- Skipulags og byggingarsvið hefur verið að velta fyrir sér að staðsetning sé of langt frá miðborginni. Horfa til þess að náttúruminjasafn ætti að vera í miðborginni og að Perlan sé of langt frá.
- Ekki sjarmerandi umhverfi á leiðinni til og frá Perlu.
- Fyrir hvern er sýningin? Þarf að skoða hver er markhópurinn – ef verið er að tala um túrista.

(+)

- Perlan er vel staðsett til lengri framtíðar, nær miðbæ þegar horft er til uppbyggingar í Vatnsmýri
- Túristar koma í Perluna nú þegar
- Fólk sem er að ganga á milli safna – finnst þetta ekki miklar fjarlægðir
- Erlendir gestir vanir miklum vegalengdum
- Svæði sambærilegt við Öskjuhlíð er sjaldséð í miðri borg
- Hæðin yfir sjó – víðsýnin

Frá því að lögum var breytt 2007 hafa fleiri aðilar sóst eftir að setja upp höfuðsafn og fleiri staðir á landinu hafa verið nefndir.

Hvað á að sýna og hvernig? - munir/hlutir/margmiðlun

- Lofthæðin í húsinu býður upp á mikla möguleika - sýna það sem tengist útsýninu: hverasvæði, jarðskjálftasvæði, fjöllin. Að geta staðið í miðri Reykjavík og séð náttúruna allt í kring.
- Sýna það sem veitir Íslandi sérstöðu t.d. Norðurljósin – Lifandi sýningu og tengja við náttúruna sem blasir við
- Gripi frekar en margmiðlun. – Afslappað - ekki of mikið áreiti. Njóta sköpunarinnar – húsið er svo fallegt og það kallar á dýra sýningu.
- Tefla saman gripum og margmiðlun
- Líklegt að meirihluti gesta verði erlendir ferðamenn – sýna þeim náttúru Íslands – Hinn markhópurinn nemendur. Miða sýninguna við Ísland. Fólki vill fræðast um jarðskjálftana og auðlindirnar, náttúruna og hverina
- Útikennsla – tengja við umhverfið með betri hjólastíga- og götutengingum
- Höfuðáherslan á að vera við höfuðsafn þjóðarinnar – og tengjast sérstöðu Íslands – jarðlögin – sjóinn- sýning á að vera metnaðarfull einstök og frumleg
- Munir og margmiðlun í bland
- Plöntu, dýra og jarðfræði Íslands – Framsetning: Gagnvirkni - lifandi dýr, fiskar, býflugnabúr
- Sýningin má ekki vera of sjálfmiðuð, náttúra Íslands í stærra samhengi við alheiminn.
- Leggja áherslu á íslenska náttúru í samhengi við önnur lönd
- Það fer enginn á safn til að horfa á sjónvarp
- Þróun í margmiðlun er mikil
- Fólki fer á safn til skoða muni
- Krakkar vilja sjá raunverulega muni
- Hvernig á að þarfagreina safnið?
- Erlendir ferðamenn koma að líkindum einu sinni Fjölskyldur og skólafólk koma oft
- Vísindamiðstöð – að gestir læri í gegnum leik: Fikta – Ýta á – Læra
- Gæðin skipta mestu máli
- Tengja tímanum, mótun landsins, heimspeki
- Þarf að vekja upp spurningar og svara.
- Skapa upplifun –
- Leggja áherslu á það sem er ekta og raunverulegt
- Að fólki líði vel á safninu og finni sig velkomið - hljóðvistin er ekki góð eins og er
- Hluti af margmiðlun er að sýna það sem er að gerast annarsstaðar
- Sýna hvaða áhrif maðurinn hefur á umhverfi sitt
- Gagnvirkni „Hands-on“
- Upplifun frekar en upptalning

**VINNUHÓPUR REYKJAVÍKURBORGAR OG MENNTA- OG
MENNINGARMÁLARÁÐUNEYIST UM SKOÐUN Á HUGMYNDUM UM
NÁTTÚRUMINJASÝNINGU Í PERLUNNI**

Dags. fundar 10.9.2012	Tími 15:15 – 16:15	Staður Höfðatorg	5. fundur
Fundarmenn: Hrólfur Jónsson, Guðni Tómasson, Margrét Hallgrímsdóttir, Eiríkur Þorláksson og María Níelsdóttir, sem tók niður þessa punkta. Fjarverandi: Ágústa Sveinbjörnsdóttir, Björn Axelsson og Svanhildur Konráðsdóttir.			

Dagskrá, umræður, ákvarðanir, niðurstöður o.s.frv.
Unnið var að greinargerð sem hópurinn mun skila til formanns borgarráðs og mennta- og menningarmálaráðherra. MN sendir skjalið á vinnuhópinn. Fyrir næsta fund verði hver og einn búinn að bæta við skjalið með „track changes“ og endursendi.
Næsti fundur: 17. september 2012 kl. 15:00-16:00.

**VINNUHÓPUR REYKJAVÍKURBORGAR OG MENNTA- OG
MENNINGARMÁLARÁÐUNEYIST UM SKOÐUN Á HUGMYNDUM UM
NÁTTÚRUMINJASÝNINGU Í PERLUNNI**

Dags. fundar 17.9.2012	Tími 15:00 – 16:45	Staður Höfðatorg	6. fundur
Fundarmenn: Hrólfur Jónsson, Ágústa Sveinbjörnsdóttir, Björn Axelsson, Svanhildur Konráðsdóttir, Margrét Hallgrímsdóttir, Eiríkur Þorláksson og María Níelsdóttir. Fjarverandi: Guðni Tómasson.			

Dagskrá, umræður, ákvarðanir, niðurstöður o.s.frv.
Lokahönd lögð á greinargerðina. Nokkur smáatriði sem á eftir að lagfæra. HJ sendir lokadrögin á formann borgarráðs með ósk um að fjallað verði um niðurstöður hópsins á undirbúningsfundi borgarráðs 18. september.
MN sendi greinargerð og fylgiskjöl á hópinn – síðasta yfirferð.